Meža nozares attīstība pārmaiņu laikā

***LATVIJAS VALSTS MEŽU* STRATĒĢIJA**

MĀRTIŅŠ GAIGALS

LVM PADOMES STRATĒĢIJAS KOMITEJAS VADĪTĀJS

2020.GADA 26.NOVEMBRIS

Nacionālais attīstības plāns 2027

- Vienlīdzīgas iespējas: pieaugs produktivitāte, ekonomiskā stabilitāte valstī, sociālā un pilsoniskā aktivitāte un nostiprināsies vidussķira.
- **Produktivitāte un ienākumi veido pamatu ilgtspējīgai izaugsmei.**
- Sociālā uzticēšanās: to dažkārt apdraud finansiāli sarežģījumi. Savstarpējā uzticēšanās ietekmē labklājību, apmierinātību ar dzīvi, pilsonisko aktivitāti un pat veselību.
- Reģionālā attīstība ir pamats valsts ilgtermiņa līdzsvarotai izaugsmei. Ar lielāku prasmi izmantosim katram reģionam raksturīgos resursus.

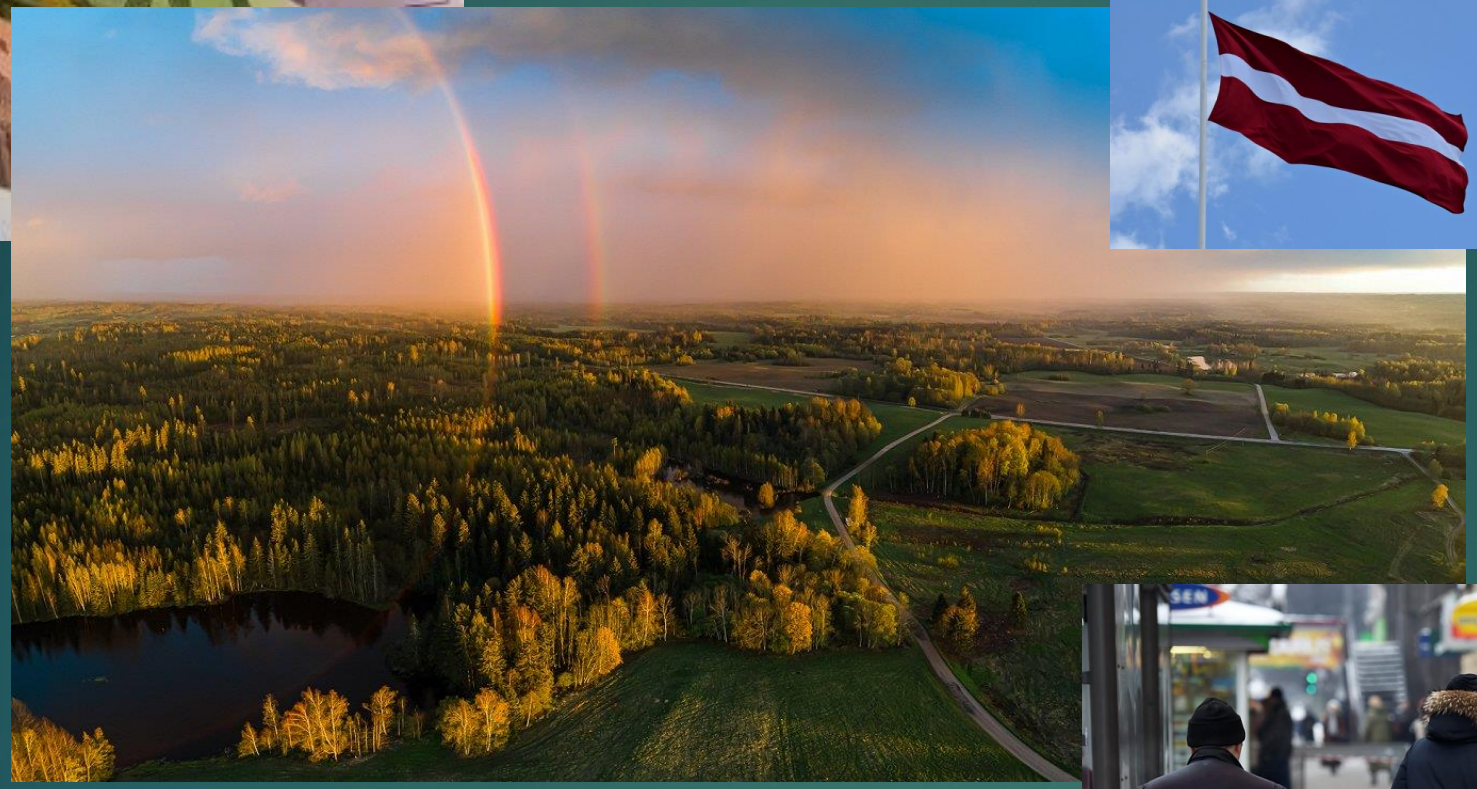

ZEME

VALSTS

CILVĒKI

VĒRTĪBA

Lietām nav jābūt košām, krāsainām vai skaļām, lai tās būtu skaistas

Latvijas meža politika

- Valstij kā šā (meža) kapitāla īpašniekam ir divas pamata intereses:

• kapitāla (meža) **vērtība** nedrīkst samazināties, tai vēlams pieaugt;

• īpašnieks (valsts) vēlas gūt **peļņu** no kapitāla (meža).

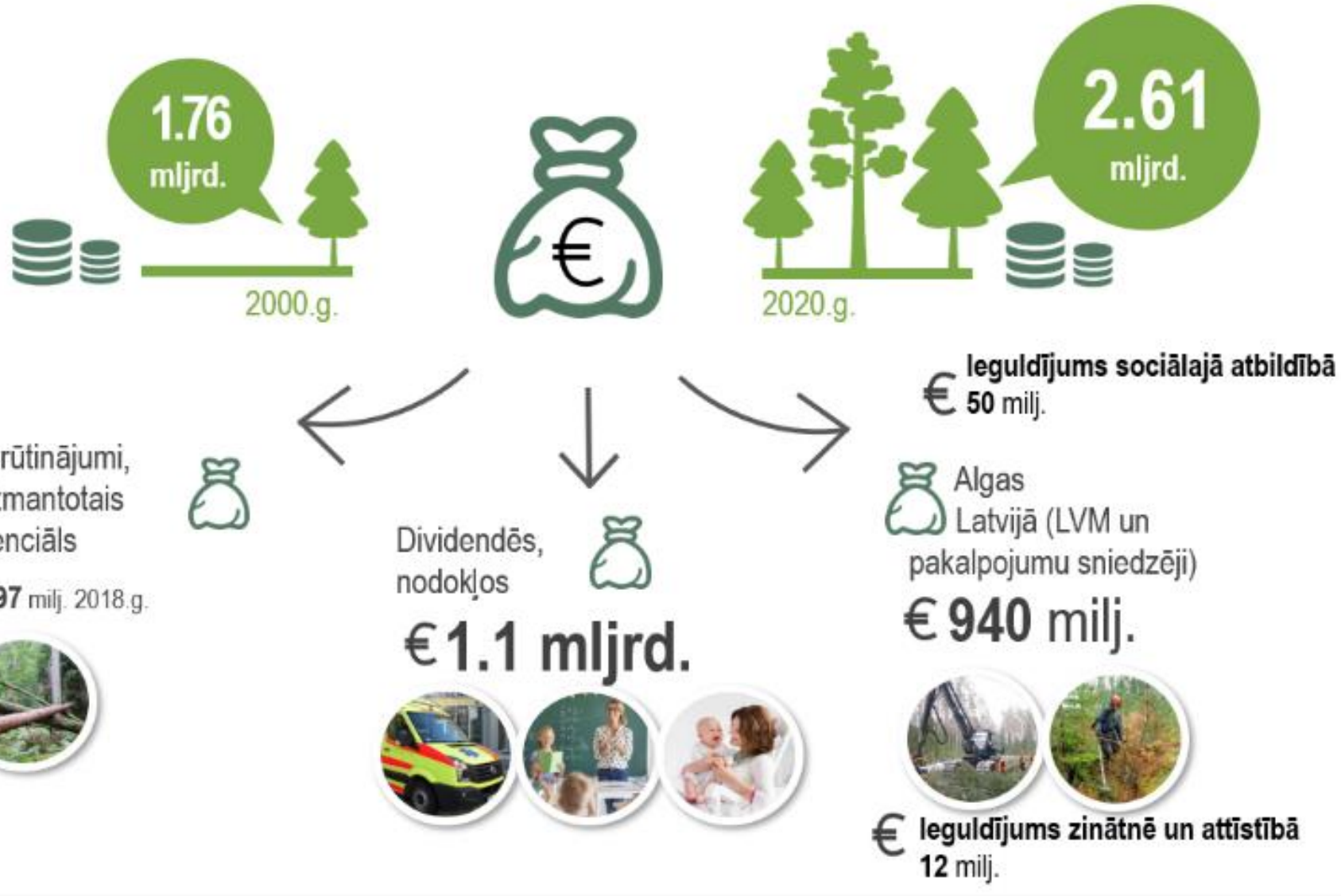

RŪPĪGS

Mums jādara savs darbs kvalitatīvi, kompetenti un inovatīvi

Miljoni € valsts un pašvaldības budžetos

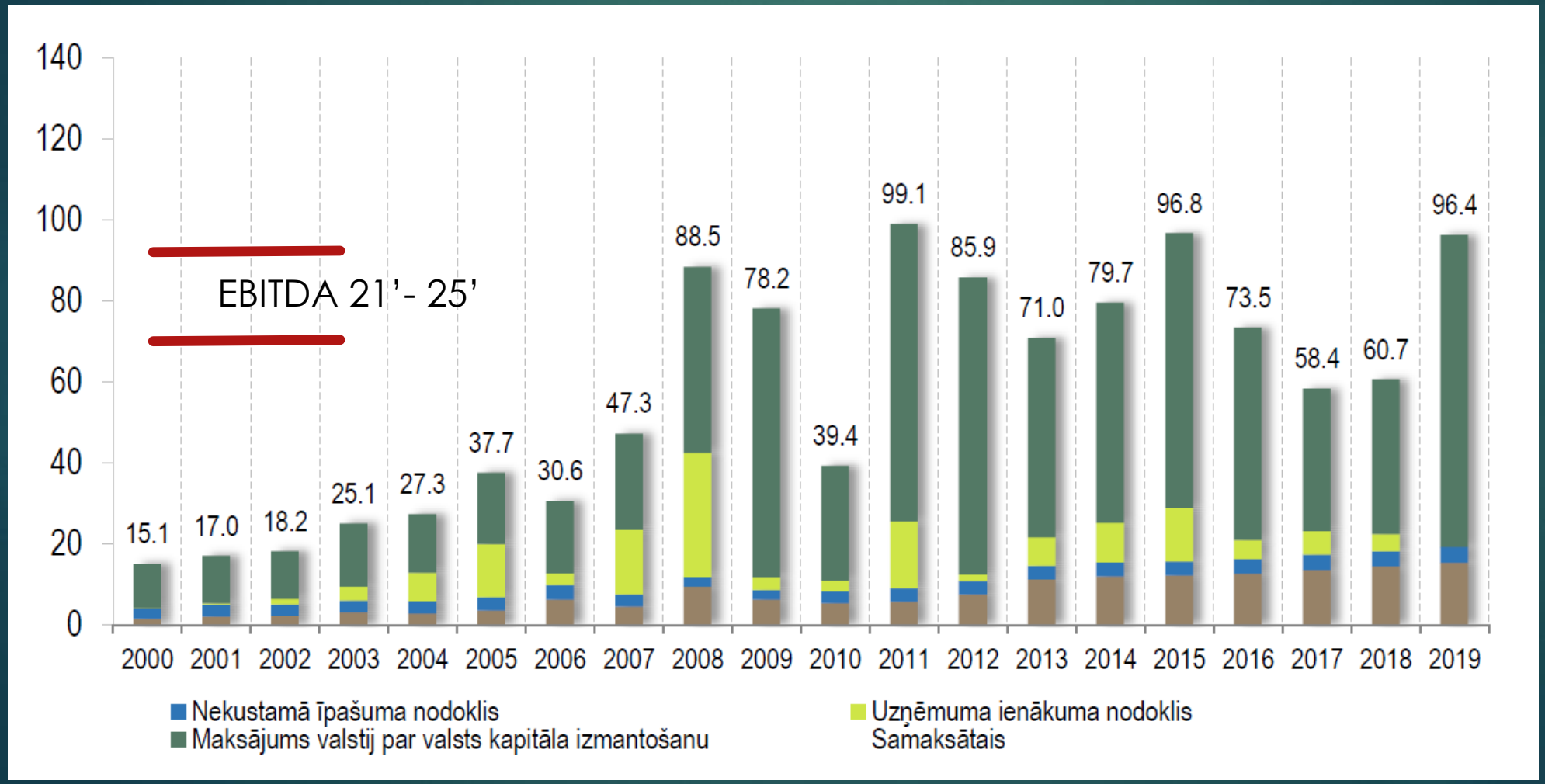

RŪPĪGS

Mums jādara savs darbs kvalitatīvi, kompetenti un inovatīvi

MEŽSAIMNIECĪBA, pamatnostādnes

Meža nozari veido mežsaimniecība un kokrūpniecība.

- Mežsaimniecība ietver meža **zemes apsaimniekošanu** pilnā meža audzēšanas ciklā, meža produkcijas sagatavošanu un tirdzniecību.
- Meža produkcija ir:
  - materiāla (kokmateriāli, sēnes, ogas u.c.)
  - nemateriāla (meža bioloģiskā daudzveidība, rekreācijas iespējas un pakalpojumi, galvenokārt meža aizsargājošās funkcijas u.c.).
    - *mīļa, skaista, veldzējoša, apburoša, brīnišķīga*
- Kokrūpniecība apstrādā mežā saražoto un piegādāto koksni

LVM darbības mērķis

- īstenot valdījumā nodoto valsts stratēģisko aktīvu, tai skaitā valsts **meža īpašuma**, ilgtspējīgu –

ekonomiski izdevīgu, videi draudzīgu, sociāli atbildīgu

- apsaimniekošanu un tam nepieciešamās infrastruktūras, pakalpojumu un zināšanu attīstību.

Plāns līdz **2140.gadam**
2,6 miljardu € vērta meža apsaimniekošanai

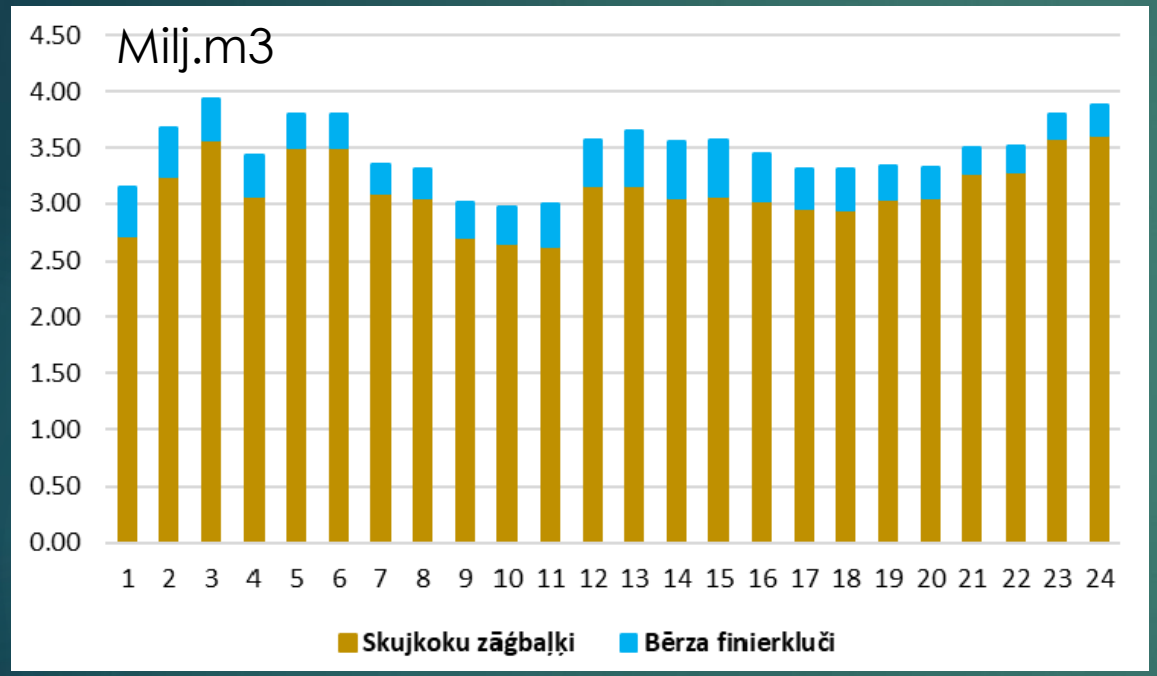

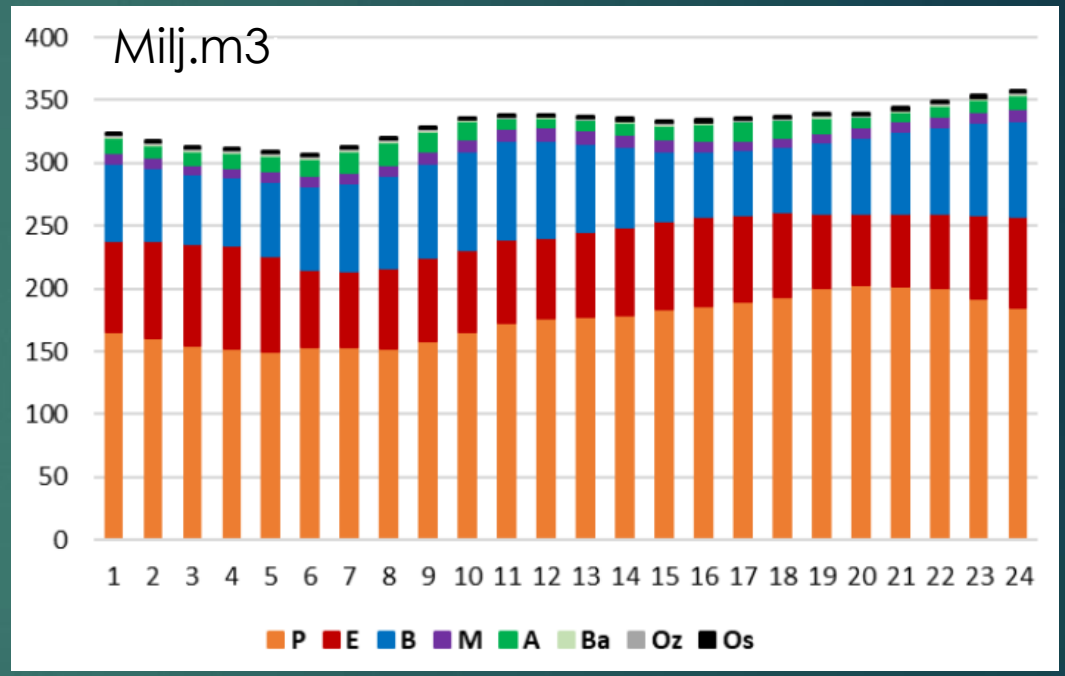

Koku sugu platību proporcijas nemainīgas

ilgtspēja

Ilgtspējīga attīstība ir attīstība, kas nodrošina **šodienas vajadzību** apmierināšanu, neradot draudus **nākamo paaudžu vajadzību** apmierināšanai

Partnerība

Konsultācijas

Iesaiste

Sarunas

Kā? Principi.

- resursu ilgtspēja
- bioloģiskās daudzveidības saglabāšana
- atpūtas iespējas dabā
- sabiedrības līdzdalība meža apsaimniekošanā
- mežsaimniecības pielāgošana klimata izmaiņu mazināšanai
- personāla vadība
- sociālā atbildība

Kā? Rīcība. 2021.-2025.

- izmaksu optimizācija uzņēmuma (LVM) iekšienē,
- rūpīgs darbs, lai arī sadarbības partneri censtos samazināt savas izmaksas
- jaunas investīcijas
  - meža autoceļu attīstības programma]

    94.8% meža 800m no ceļa 2025.gadā
  - ceturtā stratēģiskā kokaudzētava

    68.2 miljoni stādu 2024.gadā
- iepriekšplānotajā finanšu koridorā turpināt
  - sociālās atbildības programmas

    0,98% – 1,62% ik gadus no apgrozījuma

    īstenot ziedošanas politiku 5% - 10% no EBITDA
  - Izpētes un inovāciju programmas

    0,6% - 1,2% ik gadus no vidējā 5 gadu neto apgrozījuma

Ko sagaida sabiedrība?

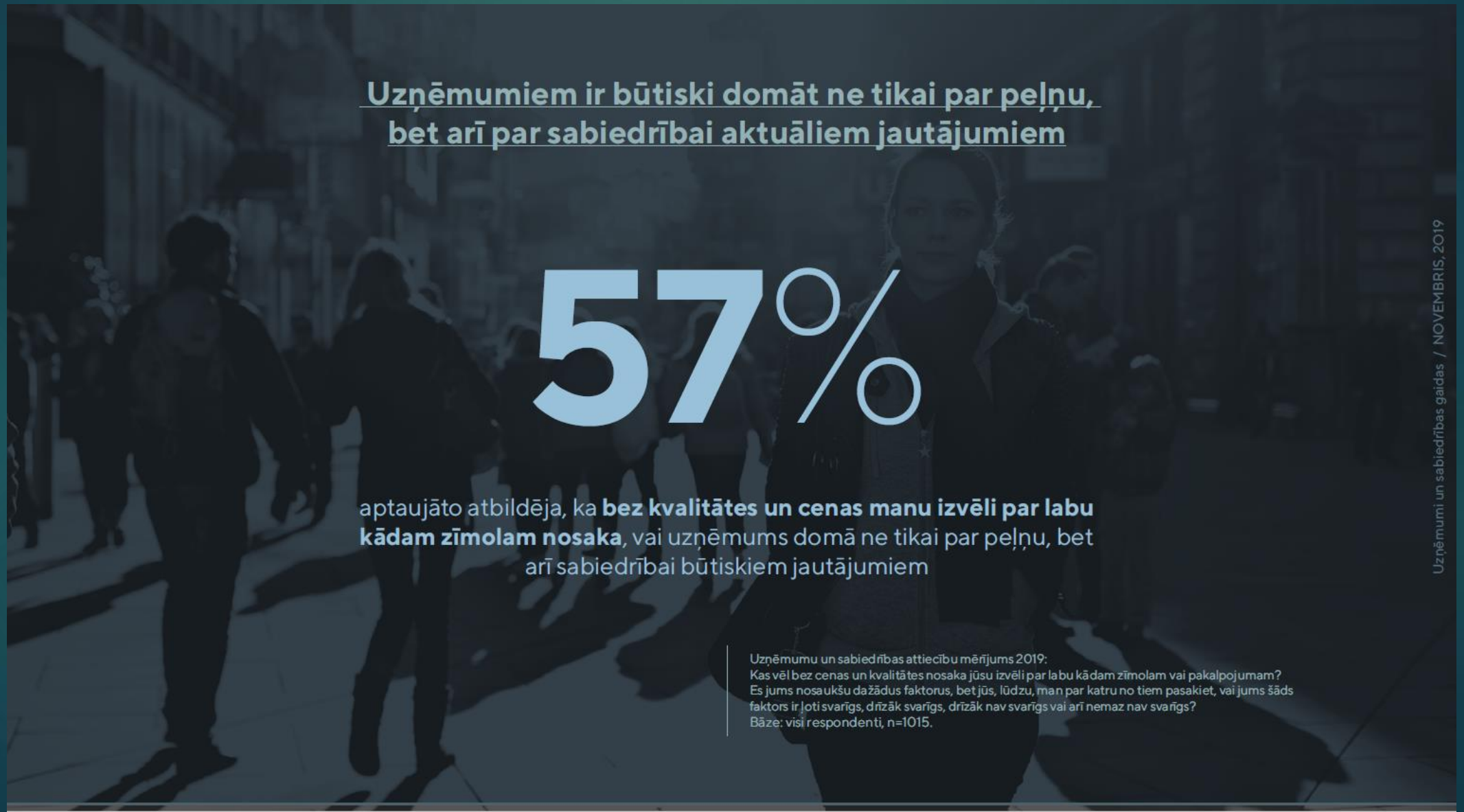

Kas ir akt

68 miljoni €
Veselības nozarei,
samaksas palielinā
personām, kompe
medikamentiem u
pacientu ārstēšana

228,7 miljoni €
Sociālajai aizsardzībai, tai skaitā minimālās
pensijas
pabalsta
paaugsti
citiem so

5,9 miljoni €
Atalgojuma palielinājumam **tieslietu sistēmas darbiniekiem** un citiem nozares pasākumiem

31 miljons €
Pedagogu atalgojuma nodrošināšanai,
valsts pētījumu programmām un citām
izglītības un zinātnes jomas aktualitātēm

Aktuālākie sociālie, politiskie un ekonomiskie jautājumi, kuriem nepieciešams aktīvāks risinājums

- 57% **Sabiedrības veselība**
- 37% Nevienlīdzības mazināšana
- 37% Korupcijas mazināšana
- 34% Demogrāfijas jautājumi, atbalsts ģimenēm ar bērniem
- 34% Izglītības jautājumu risināšana
- 26% Vides aizsardzība un klimata pārmaiņas

Atbildība pret vidi

63%

aptaujāto uzņēmuma rūpes par vides aizsardzību ir nākamais būtiskākais faktors aiz cenas un kvalitātes

42%

uzskata, ka vides aizsardzība un klimata pārmaiņas ir jautājumi, kuros zīmoliem un uzņēmumiem vajadzētu ieņemt aktīvāku publisku pozīciju un lomu

30%

ir izvēlējušies iegādāties dārgāku produktu, kas ir bijis videi draudzīgs produkts vai pakalpojumu, kaut arī bijusi pieejama lētāka alternatīva, kas nav videi draudzīga

Global Reporting Initative (GRI)

Global Reporting Initative (GRI)

LVM atbildība

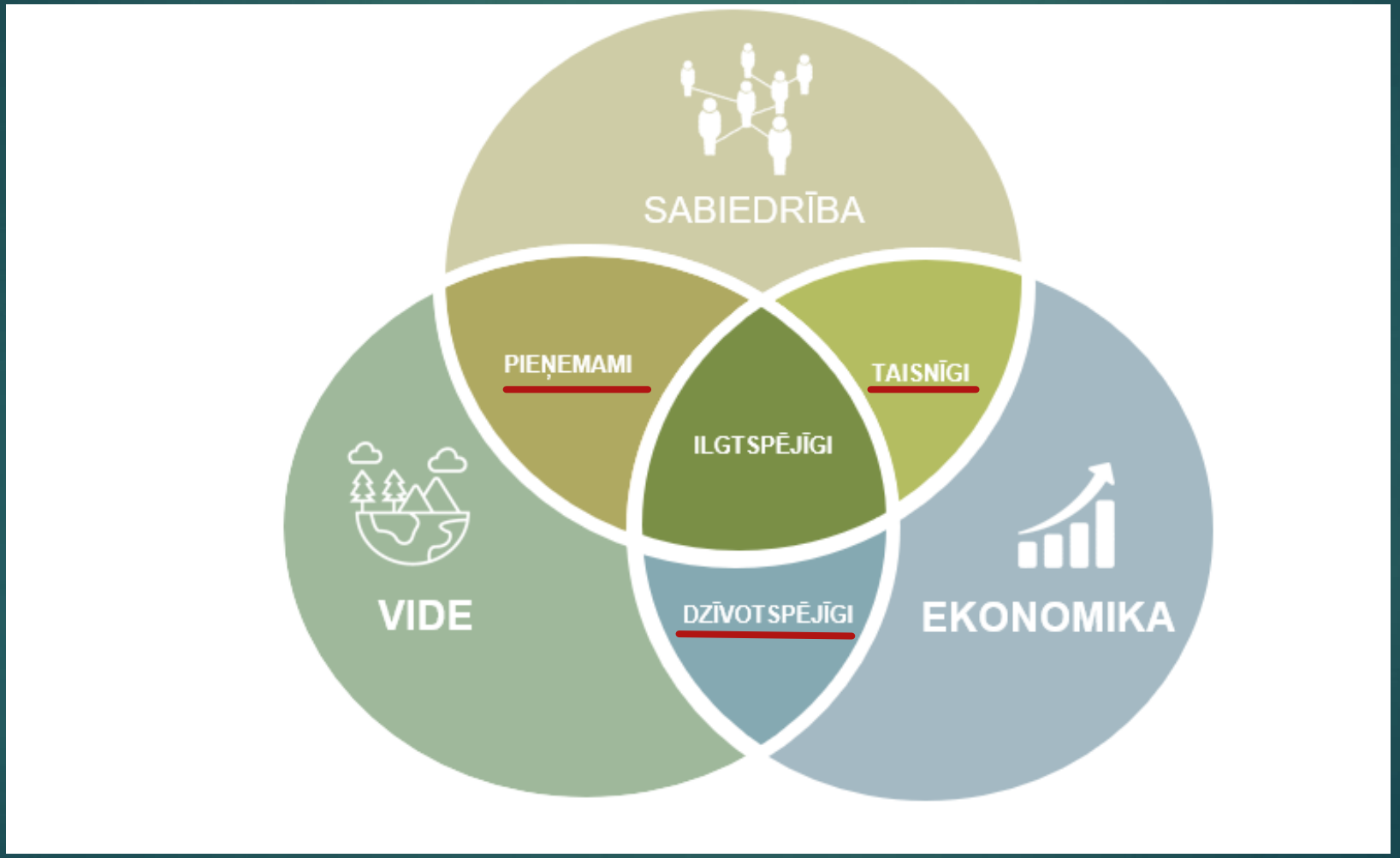

LVM turpina pirkt zemi mežsaimniecībai

- Kopš 2018.gada vairāk kā +13 tūkstoši hektāru
- 2020.gadā padome atbalstījusi 55 īpašumu iegādi 498 ha platībā

Kāpēc?

Tāpēc, ka neskatoties uz LVM dabas daudzveidības pakalpojumiem

- tiek īstenota ainavu plānošana, lai bioloģiski vērtīgu un potenciāli bioloģiski vērtīgu - **70 gadus un vecāku**, audžu īpatsvars pēc plānotā ciršanas apjoma realizēšanas nebūtu mazāks par 30% no kopējās mežu platības skuju koku meža masīvos un nebūtu mazāks par 20% lapu koku meža masīvos.
- cirsmu platībās vērtē dabiskam mežam raksturīgo struktūru daudzumu, kvalitāti un mežaudzes atbilstību ES nozīmes biotopu kritērijiem, kartē aizsargājamo sugu atradnes, ja tādas tiek konstatētas. Ja mežaudze ir nozīmīgs biotops to turpmāk apsaimnieko kā **dabas aizsardzības mežu**.

Tāpēc, ka neskatoties uz LVM dabas daudzveidības pakalpojumiem

- LVM veic Latvijas īpaši aizsargājamo putnu sugu Vides monitoringu un atklāti publicē tā rezultātus
- LVM piedalās starptautiskos vides projektos, pētījumi un projekti.
- Lai nodrošinātu dabas aizsardzības teritoriju atbilstošu apsaimniekošanu, LVM ik gadu veic biotehniskos pasākumus sugu dzīvotņu un biotopu uzturēšanai.
- Lai iegūtu jaunas zināšanas par dabas daudzveidību un nodrošinātu mērķtiecīgu rīcību īpaši aizsargājamo sugu saglabāšanai, LVM ne tikai veic dabas vērtību apzināšanu, monitoringu, bet finansē ilgtermiņa pētījumus
- LVM ir uzņēmies atbildību un īstenojis projektu "**Medņu** populācijas aizsardzības, dzīvotņu saglabāšanas un apsaimniekošanas sistēmas izveide"

… augošas neuzticēšanās rezultātā
(lasi: normatīvos aktos noteiktā kārtībā)

LVM tiek atstāts arvien mazāk vietas
SAVAS ATBILDĪBAS PRET VIDI ĪSTENOŠANAI
83% no uzticētajām meža zemēm,
audzējot koksni un ražojot kokmateriālus,
un pārējo apsaimniekojot ar mērķi
DABAS AIZSARDZĪBA:
*«bioloģiskās daudzveidības **saglabāšana neiejaucoties** vai veicot biotehniskos pasākumus»*

“Viņš sāka lēnām kāpt zemē no kalniņa, lai nokļūtu miglā un varētu paskatīties, kā tajā izskatās no iekšpuses.”

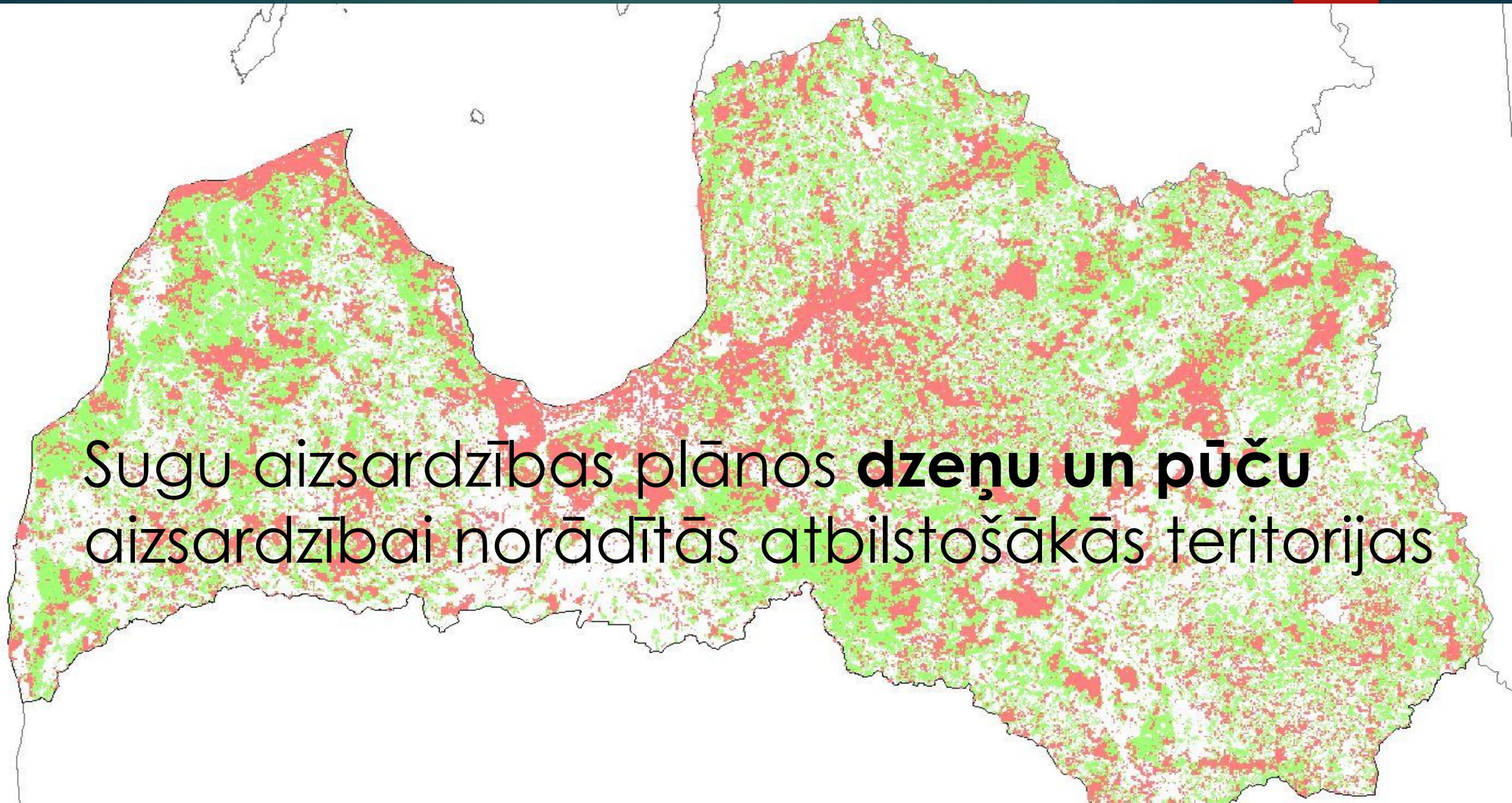

Sugu aizsardzības plānos **dzeņu un pūču** aizsardzībai norādītās atbilstošākās teritorijas

Konstatēto ES nozīmes biotopu sadalījums Latvijā, ha

Dabas aizsardzības pārvalde

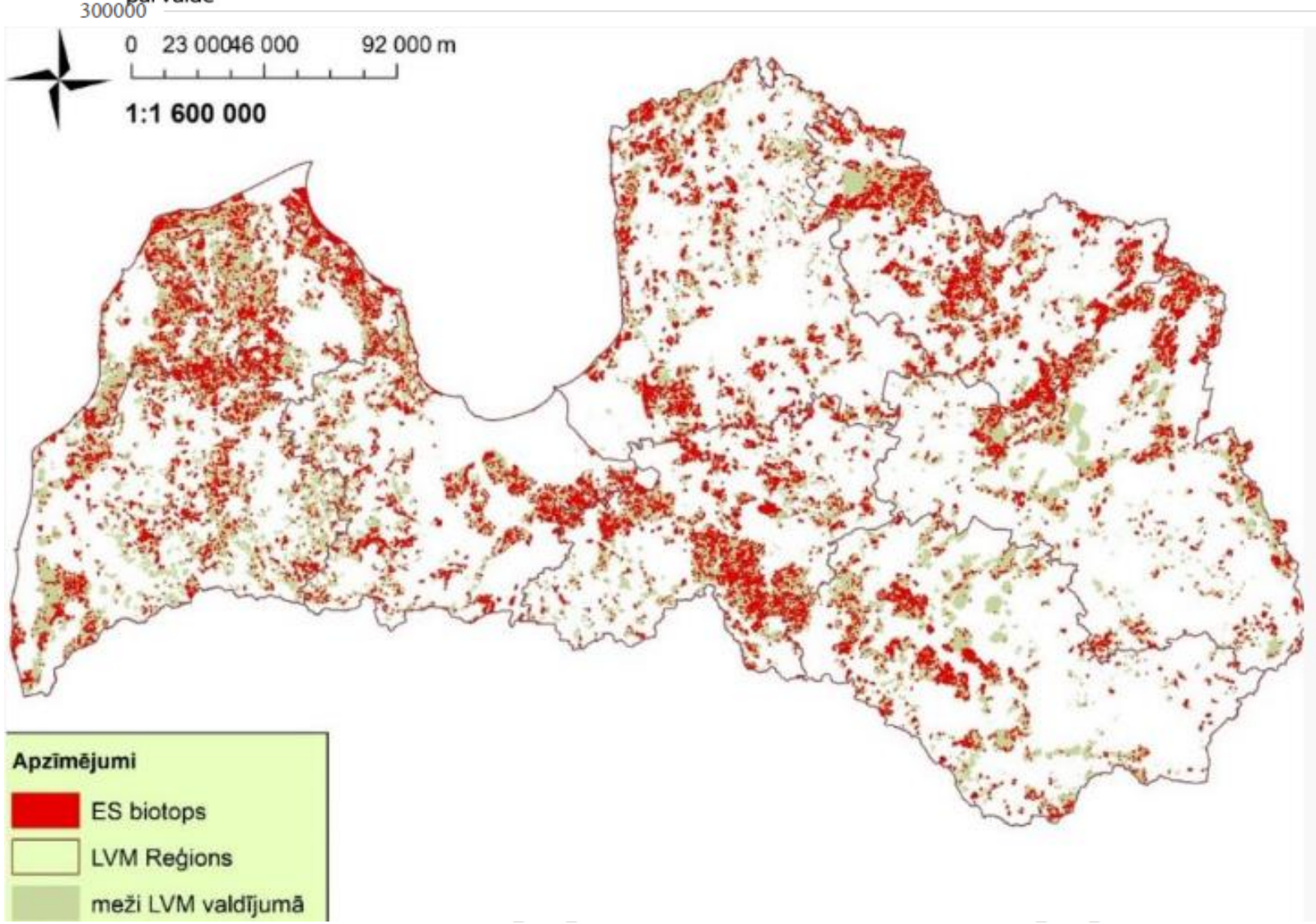

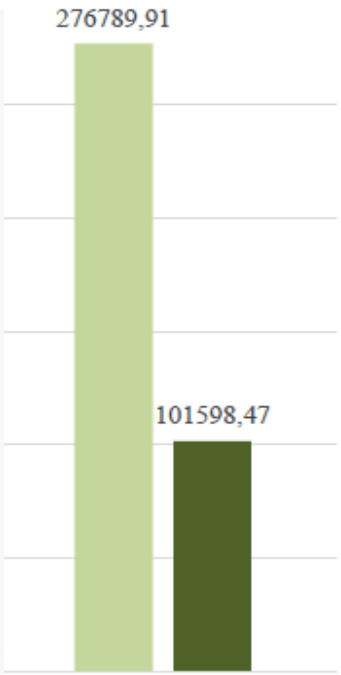

Meža biotopi

a 2000, ha

Vai atteikties no mežsaimniecības visos ES nozīmes aizsargājamos biotopos ir labs zemes apsaimniekošanas risinājums?

- LVM 5 gados piegādātu **-4,5 miljonus m3** mazāk kokmateriālus
- valsts no LVM 5 gados saņemtu **-72,9 miljoniem eiro** mazāk dividendes
- valsts saņemtu par **-18,6 miljoniem eiro** mazāk darbaspēka nodokļos
- līdz perioda beigām darbu nāktos meklēt ap **8600 cilvēkiem**

Meža platību izmaiņas 30 gados

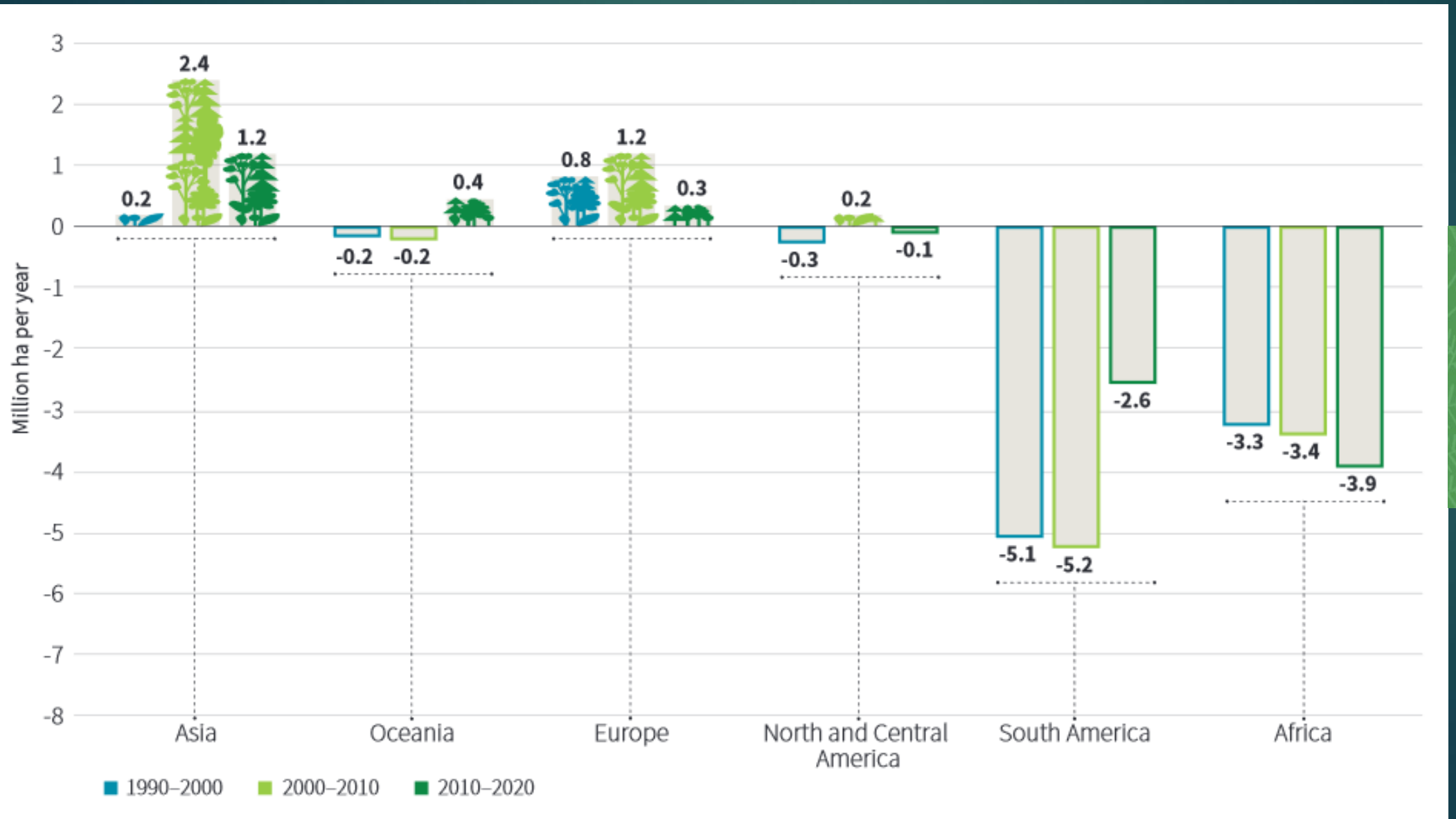

Global Forest Resources Assessment 2020
Key findings

Eiropas Savienība:

līdz 2050. gadam panāks klimatneitralitāti,

aizsargās cilvēku dzīvību, dzīvniekus un augus, samazinot piesārņojumu,

palīdzēs uzņēmumiem kļūt par pasaules līderiem tīru produktu un tehnoloģiju jomā,

palīdzēs nodrošināt taisnīgu un iekļaujošu pārkārtošanos.

260 miljardi eiro gadā līdz 2030.

Velns slēpsies definīcijās

Jau šobrīd nospraustie klimata mērķi prasīs 260 miljardus eiro papildus investīciju gadā, bet jaunie, vēl ambiciozākie mērķi, ko paredz "Green deal" – ES zaļā vienošanās, kas tiek tulkota kā "Zaļais kurss", maksās vēl dārgāk.

Foto: Circlephoto/SHUTTERSTOCK

Eiropas "Zaļais kurss" un tā cena 0

Meži

Papildus visu ES atlikušo primāro un veco mežu stingrai

Meži

SASKANOTS AIZSARGĀJAMO
SASKAŅOTS AIZSARGĀJAMO
TERITORIJU TĪKLS

Laika grafiks:

- vienošanās par kritērijiem un vadlīnijām 2021. gadā;

-2023. gada nogalē valstis demonstrē progresu jaunu aizsargājamu teritoriju un ekoloģisko koridoru izveidē;

-Balstoties uz rezultātiem 2024. gadā Komisija vērtē vai sasniedzami 2030. gadam noteiktie mērķi, nepieciešamību papildināt likumdošanu.

Bioloģisk … **r**
nepietie … .

Šodien ES tikai 3% no zemes un mazāk kā 1% no jūras teritorijas ir stingri aizsargāti. Ir jādara vairāk – **vismaz trešdaļa no aizsargājamām teritorijām – 10 % no ES zemes** un 10% no ES jūras teritorijas ir jābūt stingri aizsargātai.

ES apaļkoksnes ražošanas apjomu modelēšanas rezultāti

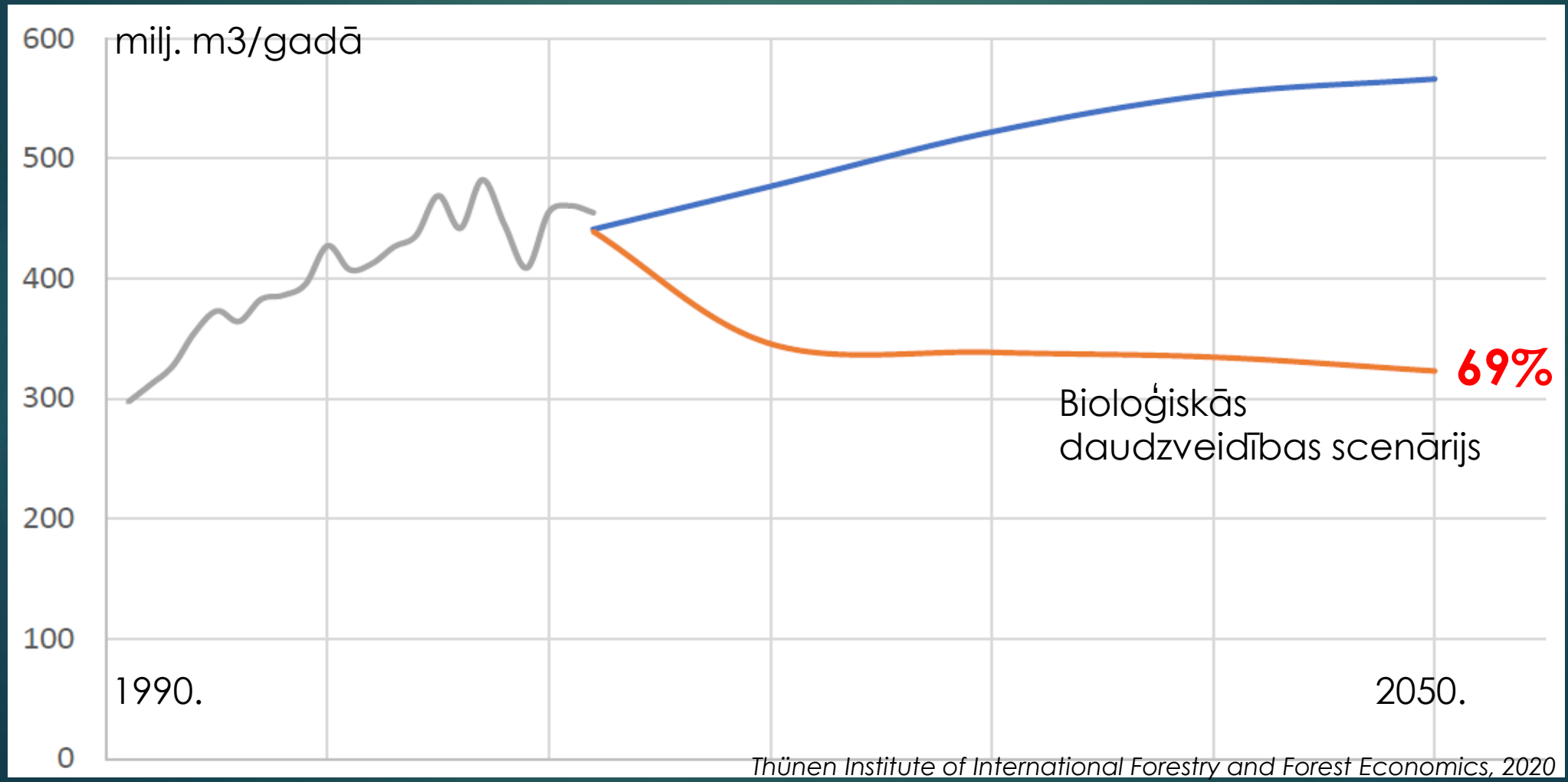

Thünen Institute of International Forestry and Forest Economics, 2020

Meža platību izmaiņas 30 gad

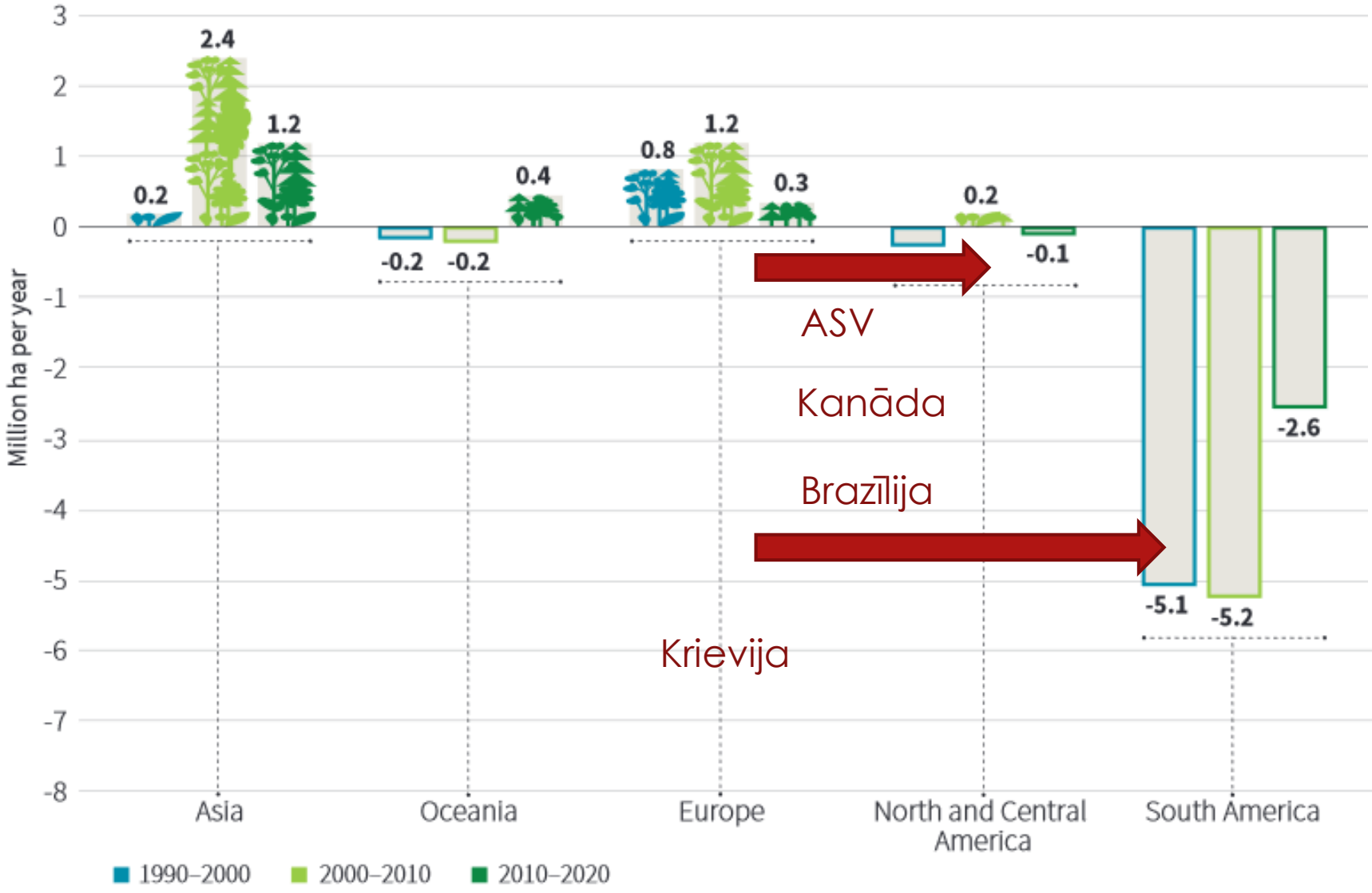

ASV

Kanāda

Brazīlija

Krievija

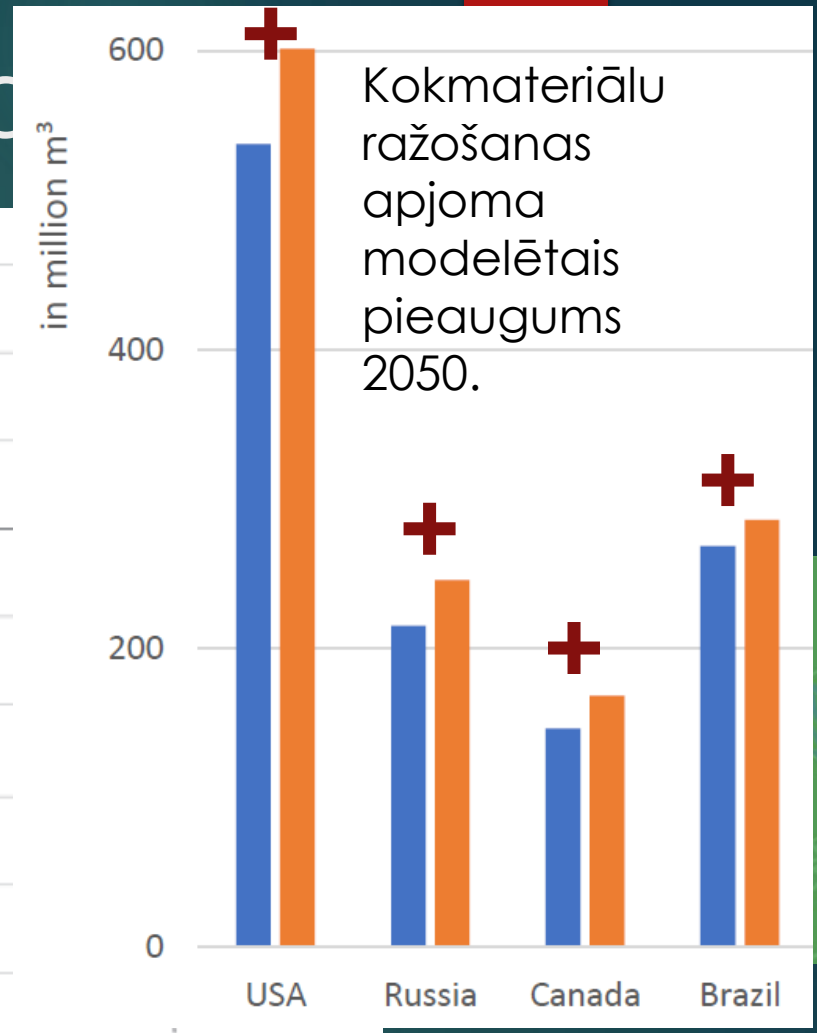

Kokmateriālu ražošanas apjoma modelētais pieaugums 2050.

Thuenen Institute of International Forestry and Forest Economics, 2020

Kas notiktu citur ar bioloģisko daudzveidību?

- Papildu ražošana tiks novirzīta valstīm, kurās ir ievērojami lielāks neskarto mežu platību īpatsvars salīdzinājumā ar ES, bet pēdējos gados tās jau **ir zaudējušas** ievērojamu daudzumu šo **platību**.
- Turklāt **sugu izmiršanas risks** valstīs, kas nav ES dalībvalstis, ir ievērojami lielāks nekā ES. Tur bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai tērē mazāk naudas nekā ES valstis.
- Šīm valstīm ir lielāks biomasas krājums uz hektāru un tādējādi, iespējams, lielāka bufera jauda nekā ES. Tomēr visvairāk skarto valstu krājumi ir mazāki. Lielākajā daļā šo valstu jau tagad ir liels **degradētas zemes** platību īpatsvars.

Thuenen Institute of International Forestry and Forest Economics, 2020

NAP 2027.

10% (1,37 miljardi €) Daba un vide

«Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, balstīta zinātniskajos pētījumos, līdzsvarojot ekoloģiskās, ekonomiskās un sociālās intereses.»

ĪADT saglabāt, meža un lauku putnu indeksus palielināt

Ne tikai: SEG emisijas samazināt , CO2 piesaistīt, atkritumus un piesārņojumu samazināt

LVM turpinās palielināt pozitīvo ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanai

- **Palielināt oglekļa piesaisti**
  - mežsaimniecībā (no meža audzēšanas) 11,5 milj. CO_2 t
  - piegādātajos koksnes produktos 5,9 milj. CO_2 t
- Veidot saudzīgu attieksmi pret meža vidi («Nemēslo mežā») 550 tūkst.pers.
- Palielināt ražīgumu un efektivitāti, tā samazinot resursu patēriņu, īpaši fosilo resursu patēriņu
- Samazināt atkritumus

Ne viss, kas izskatās briesmīgs, tāds ir

Pasaule no Latvijas pērk par 2,5 miljardiem €

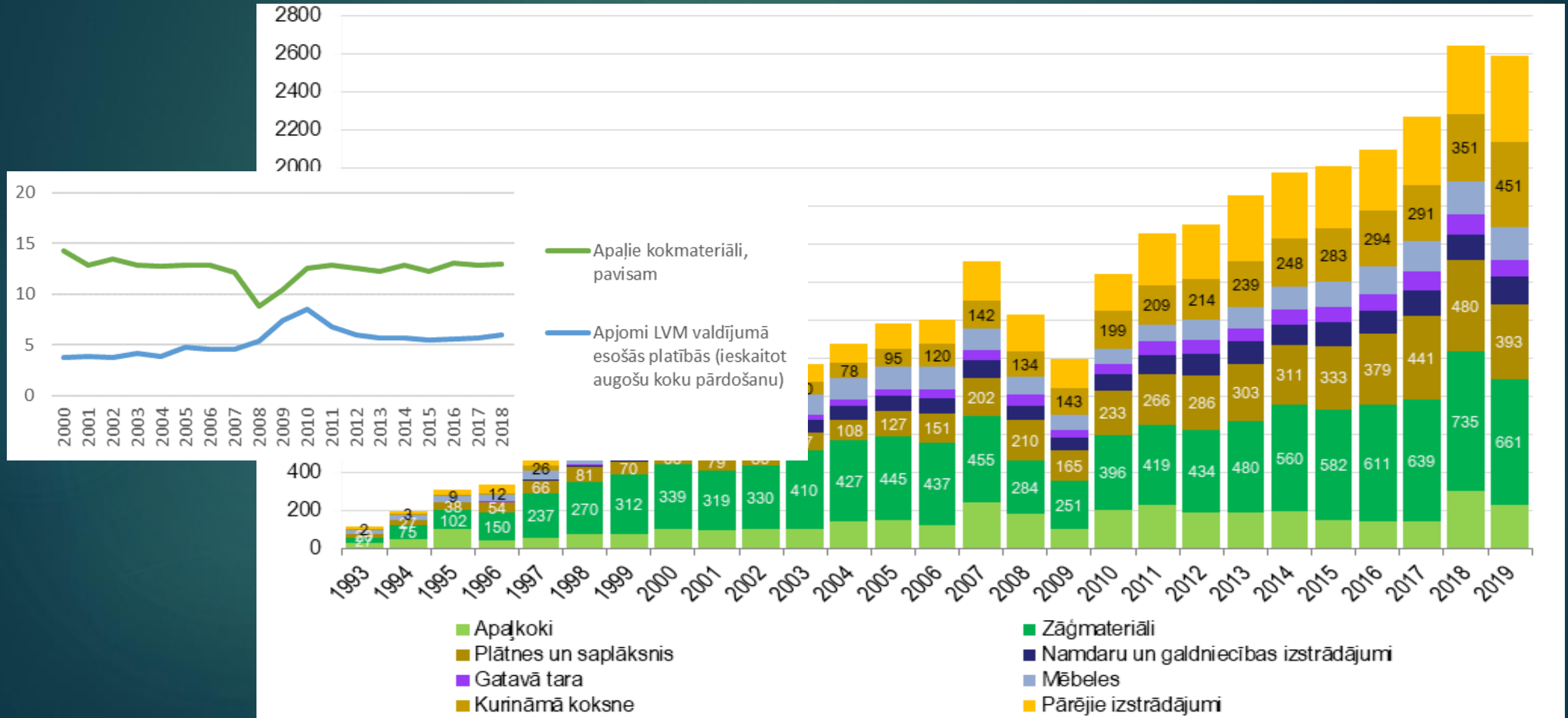

Stabilitāte un prognozējamība

- LVM saimnieciskās darbības pamata produkts ir koksne (kokmateriāli) un tās tirdzniecība (274 uzņēmumi)
- LVM koksnes produktu pārdošanas un sadarbības piedāvājums ir piemērots un atbalsta dažādās klientu vajadzības: sadarbības nepārtrauktību, stabilitāti un prognozējamību ilgākā laika periodā, **attīstot augstas pievienotās vērtības produktu ražošanu**.

GĀDĪGS

Mums jārūpējas par cilvēkiem, kas mums līdzās, par saviem darbiniekiem, veicinot kompetenci, lojalitāti un aizrautību

Stabilitāte un prognozējamība

Stabilas kokmateriālu piegādes katru gadu, miljoni kubikmetri:

2025.

- Skuju koku zāģbaļķi 3,14
- Bērza finierkluči 0,34

Stabilitāte un prognozējamība

koksnes pircēju aptaujā, ko organizēja pats uzņēmums, atbildēja apmēram 100 uzņēmumi, iesniedzot teju 400 priekšlikumus

apmēram 80% no priekšlikumiem bija saistīti ar viedokli, lūdzot **nemainīt koksnes piegāžu nosacījumus**

Stabilitāte un prognozējamība

- LVM mērķis ir veidot ilgtermiņa sadarbību ar pakalpojuma sniedzējiem tā, lai investīcijas koksnes produktu ražošanai nepieciešamajās mašīnās atmaksātos līguma darbības laikā un lai veidotos stabilas darbavietas ilgtermiņā.
- LVM ar mežizstrādes pakalpojuma sniedzējiem tiecas veidot piecu gadu līgumattiecības, mazāku apjomu atstājot īsāka termiņa līgumiem. (95 uzņēmumi)
- LVM kokmateriālu pārvadājumu līgumi ir ar termiņu līdz 4 gadiem un vispārīgās vienošanās, lai nodrošinātu pakalpojumu pieejamību periodos, kad piegādes apjomi ir lielāki nekā konkursu rezultātā noslēgto pārvadājumu pakalpojumu līgumu apjomi. (33 uzņēmumi)

GĀDĪGS

Mums jārūpējas par cilvēkiem, kas mums līdzās, par saviem darbiniekiem, veicinot kompetenci, lojalitāti un aizrautību

Stabilitāte un prognozējamība

- LVM uzņēmumā ir ap **1300** strādājošo
- LVM iegādājas pakalpojumus no aptuveni 2000 piegādātājiem
- LVM iepirktos pakalpojumus izpilda ap **7000** strādājošo

GĀDĪGS

Mums jārūpējas par cilvēkiem, kas mums līdzās, par saviem darbiniekiem, veicinot kompetenci, lojalitāti un aizrautību

Ir vērts staipīt apkārt smagumu, ja kāds par tavu nesamo pēc tam priecājas

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

16.04.2020.

Vai valstij tieši un pastarpināti piederošo kapitālsabiedrību valdes locekļu atlīdzības

LATVIJAS VALSTS POLICIJA

Konkurences padome

pības ministrija
valstij piederošu
- derīgos izrakteņus?

citreiz pat nemaz nevajag domāt
par to, kas tas tikko kā bija

Kā turpināt meklēt un atrast līdzsvaru?

SARUNĀTIES

Sabiedrības līdzdalība meža apsaimniekošanā

- plānošanas laikā, īpašu uzmanību veltot vietējai sabiedrībai un to pašvaldībām nozīmīgām meža teritorijām
- izglītības programmas skolotājiem, skolu jaunatnei un bērnudārziem par ilgtspējīgu un līdzsvarotu valsts mežu apsaimniekošanu
- sabiedrības vides izziņa un vides izglītība, kā arī izglītošana par koksnes produktu izmantošanas iespējām

Ir labi, ja ir draugi, kuri vienmēr Tevi
gaida un par Tevi uztraucas

Sociālais dialogs

- Iespēja: veiksmīga sociāla dialoga struktūra un process var atrisināt svarīgus ekonomiskus un sociālus jautājumus, pilnveidot sociālo un industriālo **mieru un stabilitāti** un paātrināt ekonomisko **progresu**
- Mērķis: veicināt vienprātības veidošanu un darba vides pušu demokrātisko **iesaistīšanu**
- Process: iekļauj **visa veida pārrunas un konsultācijas** vai pat vienkāršu informācijas apmaiņu starp valdības, darba devēju un darbinieku pārstāvjiem par kopējo interešu jautājumiem saistībā ar ekonomikas un sociālo politiku

Sociālais dialogs

ZEMKOPĪBAS MINISTRIJA

VIDES UN REĢIONĀLĀS ATTĪSTĪBAS MINISTRIJA

EKONOMIKAS MINISTRIJA

MEŽA KONSULTATĪVĀ PADOME

LATVIJAS MEŽA NOZARES ARODBIEDRĪBA

LMNA

?

?

PĀRBAUDĪTI, TICAMI, PIETIEKAMI DATI, INFORMĀCIJA UN UZ ZINĀŠANĀM BALSTĪTA TO ANALĪZE

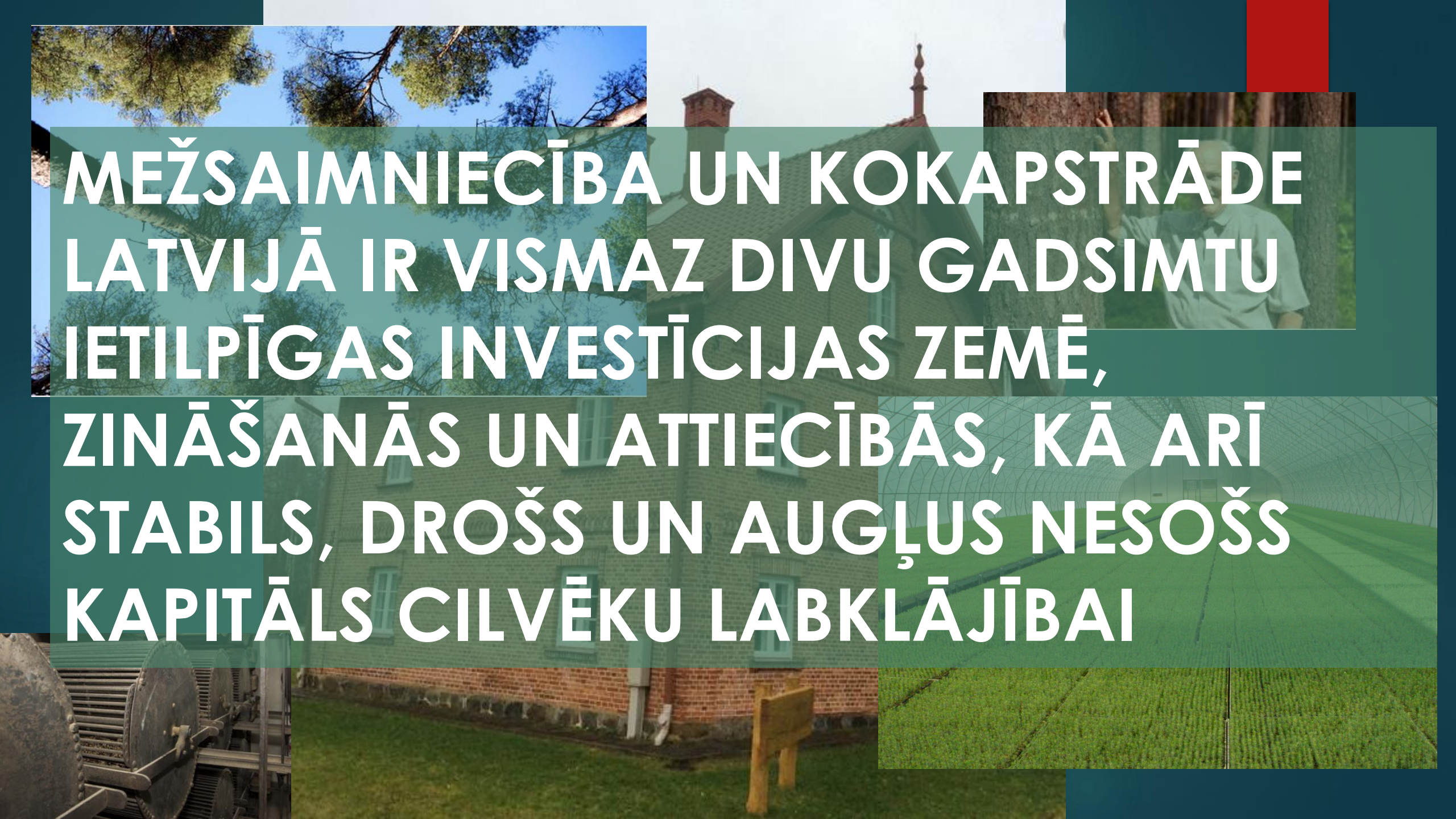

MEŽSAIMNIECĪBA UN KOKAPSTRĀDE LATVIJĀ IR VISMAZ DIVU GADSIMTU IETILPĪGAS INVESTĪCIJAS ZEMĒ, ZINĀŠANĀS UN ATTIECĪBĀS, KĀ ARĪ STABILS, DROŠS UN AUGĻUS NESOŠS KAPITĀLS CILVĒKU LABKLĀJĪBAI

VEIDOJAM PLAUKSTOŠU LATVIJU